

LÆSESTUND+

LÆSELYST I KLASSEVÆRELSET

Aktiviteter

For lærere og skolebibliotekarer

stiftelsen
LESE

li/
LILLEHAMMER
BIBLIOTEK & LITTERATURHUS

Læsestund+

Original tittel: Lesekvart+

Udviklet på Lillehammer bibliotek, Norge
i årene 2024 - 2026

Af Camilla Brandt (bibliotekar og
litteraturformidler) og Heidi I. Gorseth (lærer
og litteraturformidler).

**Håndbog, aktivitetshæfte, plakater og det
øvrige materialet kan downloades fra
stiftelsenlese.no/lesekvart**

Aktivitetshæfte

Indhold

Indledning	2
Læseaktiviteter	3
Deleaktiviteter	15
Når bogen er læst færdig	20

LÆSELYST

LÆSEGLÆDE

LÆSEMOTIVATION

Læseaktiviteter

I dette hæfte finder du beskrivelser af aktiviteterne som beskrives i håndbogen i Læsestund+, samt mange andre aktiviteter, som kan bruges i et læsestundsprogram med elever. Aktivitetshæftet er ment som en ressourcebank til brug under hele perioden med Læsestund+. Målet er, at aktiviteterne skal hjælpe hele klassen med at få en positiv læseoplevelse ved at give dem nye indfaldsvinkler til bøgernes verden.

Her finder du tips til både deleaktiviteter, læseaktiviteter og aktiviteter, man kan gøre, efter at bogen er læst færdig.

Noget af det vigtigste, der adskiller Læsestund+ fra almindeligt læsebånd/stillelæsning, er netop, at man veksler mellem forskellige aktivitetstyper. Læsestunden støttes af helheden.

Fordelene ved forskellige læse- og delingsaktiviteter er mange. Eleverne får mulighed for at tænke over hvad de har læst, og til at reflektere over læseoplevelsen. Dette vil føre til større bevidsthed om egen læsning og egne læseinteresser, og dermed gøre eleverne til mere kompetente læsere. Eleverne kan også hente inspiration ved at høre om medelevers læsning. Unge fortæller, at det er deres jævnaldrende, der har størst påvirkning på deres valg af bøger.

Deleaktiviteter er også en vigtig komponent i arbejdet med at bygge en læsekultur op i klassen, fordi oplevelsen af, at alle læser, bliver konkret. Læseoplevelserne synliggøres ved, at de deles med hinanden, og bidrager til, at eleverne udvikler et ordforråd på litteraturområdet. Eleverne får også god erfaring i at udtrykke og argumentere for sine meninger samt øger forståelsen for at mennesker kan have forskellige opfattelser af samme tekst.

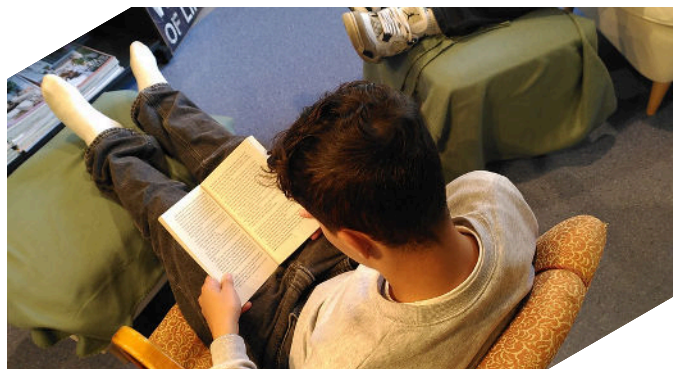
Når du planlægger en periode med Læsestund+, må du vælge, hvilke af aktiviteterne i dette aktivitetshæfte du vil prøve med klassen. Klassen kan også få lov til at påvirke valget, men du som lærer må lede arbejdet med aktiviteterne. Vores erfaring er, at lærere oftest selv er ressourcebanker, og det er selvfølgelig muligt at bruge andre aktiviteter end dem, der er beskrevet i dette hæfte. Det vigtigste er, at Læsestunden varieres med fælles aktiviteter.

Tænk også igennem, om du har behov for hjælp fra andre på skolen, og hvilke andre lærere, der vil blive involveret i læseperioden. Hvis der er nogle af aktiviteterne, der egner sig til at arbejde tværfagligt hos jer, bør du tale med de andre lærere så tidligt som muligt. Sørg også for at skolebibliotekaren er klar til at følge op på klassens behov i perioden med Læsestund+.

LÆSEAKTIVITETER

BogSmagning

Tidsforbrug: 1 time + forberedelsestid.
Hvor: på skolebiblioteket eller folkebiblioteket.
Udstyr: Noget til at tage tid med.
Kopioriginal: Plakater til bogudstillinger.

BogSmagning på Lillehammer bibliotek

Mål: At lære sin egen læsepræference bedre at kende, at finde en bok at låne.

FORBEREDELSE

Ved BogSmagning laver man en fysisk udstilling af udvalgte bøger, baseret på elevernes alder og interesser. Udvalget kan være baseret på et tema, en genre eller en samling af for eksempel nye bøger. For at gøre lift ekstra ud af BogSmagningen kan man sætte det op som en BogCafé (se beskrivelse af BogCafé).

Eleverne kan med fordel have gennemført undersøgelsen Mit læselandskab.

GENNEMFØRING

Giv eleverne samlet besked om, at de skal på BogSmagning. Præsenter udstillingerne for dem, og fortæl, hvor de finder forskellige genrer på skolebiblioteket. Mind dem om undersøgelsen Mit Læselandskab, og bed dem lede efter bøger, der passer til deres læseinteresser. Brug en tidtager. Giv først eleverne 10 minutter til at gå rundt og finde bøger, der kan se interessante ud, baseret på forside og bagsidetekst. De kan vælge bøger, de allerede har fået inspiration til at undersøge nærmere, eller ukendte bøger, som de opdager inden for disse 10 minutter. Målet er, at de nu har en bunke på 1-3 bøger.

Sæt nu uret på 10 nye minutter. Nu skal eleverne sætte sig et godt sted og prøvelæse. Bed dem først om at finde en siddeplads. Forklar eleverne, at de nu skal læse de første sider af bogen, for at finde ud af om det er den bog de vil låne til at læse i kommende periode. En tommelfingerregel er, at man læser 13 sider, hvis man er 13 år, 10 sider, hvis man er 10 år, osv. Først når man har læst lidt, kan man vide, om dette er en bog, som kan fange ens interesse.

Gentag disse to punkter, til alle elever har fundet en bog. Hjælp dem, der ikke synes, at de kan finde en bog, ved at spørge ind til deres interesser og foreslå bøger, du tror, kan passe.

BogSmagning bør gennemføres i introduktionsfasen, som en del af Kickoff, og kan gentages en gang imellem, i løbet af læseperioden, når eleverne har behov for ny inspiration.

Læselog

Tidsforbrug: 2-5 minutter.

Hvor: I klasseværelset, eller der hvor stillelæsingen gennemføres.

Udstyr: En lille logbog til hver deltager.

Mål: At blive bevidst om sine egne læseoplevelser og læsepræferencer.

Hver elev får sin egen logbog til brug i Læsestund+. Ved afrunding af læsningen skriver hver elev et lille notat om det, de har læst. Logbogen kan også bruges til at notere ukendte eller svære ord ned eller sætninger som eleven godt kunne lide. Men det skal ikke føles som en skoleopgave at føre logbog. Derfor er det ekstra vigtigt, at eleverne selv styrer, hvad der skal skrives, men at de opfordres til kort at beskrive, hvilken følelse bogen giver dem, eller noget, som har fanget interessen. Hvis klassen fører læsebarometer (se næste aktivitet), kan antal læste sider også noteres i logbogen.

Læsebarometer

Tidsforbrug: 10 minutter, hver fredag for eksempel + forberedelsestid.

Hvor: I klasseværelset.

Udstyr: Print af tomme boghylder, og bøger med sidetal anført.

Kopioriginal: 'læsebarometer' (alt ligger klar til udskrift på net, stiftelsenlese.no/lesekvart).

Mål: At synliggøre et fælles mål med læsningen og bidrage til en følelse af et læsefællesskab.

Forberedelse:

Læsebarometeret består af tomme boghylder og 'bogrygge' til at tælle med. På bogryggene står der enten '20', '100' eller '500'. Print materialet, og klip bøgerne ud. Hæng de tomme 'hylder' op.

Gennemføring:

Efter hver stillelæsningsstund, eller i slutningen af hver uge, tæller man op, hvor mange sider eller bøger klassen har læst tilsammen, og fylder boghylderne op med bøger, der passer til antallet. Eleverne kan evt. melde deres læste sidetal ind anonymt, for at undgå konkurrence internt. Barometeret stiger i løbet af ugerne og månederne med Læsestund+ og synliggør mængden, der læses i klassen. Klassen kan sætte et fælles mål om antal sider eller bøger efter en vis periode.

Der findes også andre typer barometre, man kan bruge: plasticrør med bolde i, skemaer, man tegner på tavlen, figurer, man bygger større og større, for eksempel.

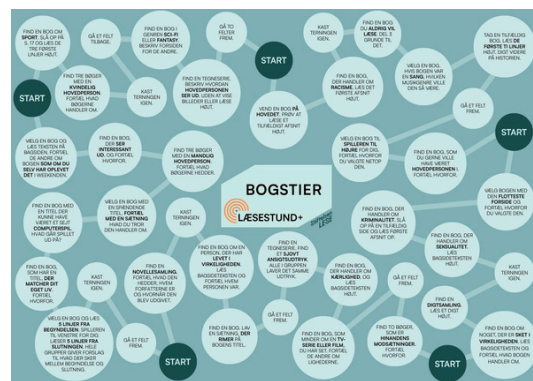
Et alternativ til at tælle sider er at tælle minutter læst. Dette kan virke mere motiverende for elever, der læser langsomt.

Læsespillet Bogstier

Tidsforbrug: 30-60 minutter + forberedelsestid.

Hvor: På skolebiblioteket.

Udstyr: Spilleregler, spillebræt, brikker og terninger.

Mål: At skabe engagement, interesse og blive mere fortrolig med skolebibliotekets placering af bøger og genrer.

Med læsespillet vil eleverne blive introduceret til et udvalg af bøger på en anderledes måde, få øvelse i at genkende forskellige typer litteratur, baseret på ydre kendetegn, og snuse lidt på forskellige historier. Eleverne må se på forsiderne, læse bagsiderne, læse uddrag og udføre kreative opgaver med bøgerne.

Spillet er en fin indgangsport til samtaler om forskellige genrer og kendetegn ved bøgerne. Og måske vil nogle af bøgerne fange interessen nok til, at eleven ønsker at læse videre.

Med spillet følger instrukser, som læreren læser på forhånd. Spillet gennemføres som en del af introduktionsfasen, før eller efter kickoff.

Læse med kroppen

Tidsforbrug: 15 minutter +

Hvor: Valgfrit.

Udstyr: Valgfrit.

Mål: Eleverne gør sig bevidst om, at alle sanser er med i en læseoplevelse. Det handler om at variere stillinger og omgivelser for at finde ud af, hvilken læsesituation man bedst kan lide.

Læsningen skal være så komfortabel som mulig og give bedst mulig læsere. I klasseværelset giver man mulighed for at variere siddestillingen, enten ved pultene, på gulvet på en måtte eller pude. Vurdér lysstyrke og temperatur i rummet. Vurdér, om de kan have en pude med hjemmefra, el. lign.

Man kan variere omgivelserne ved for eksempel at læse udendørs, på gynger og klatrestativer eller i gymnastiksalen.

Aktiviteten kan gennemføres flere gange og med forskellige variationer.

Læse i mørket

Tidsforbrug: 15 minutter +

Hvor: Et sted, hvor der kan blive mørkt. I klasseværelset, under en trappe, i kælderen osv.

Udstyr: bog og lommelygte (evt mobil eller pandelampe) til hver.

Mål: At skabe en anderledes, fælles oplevelse, og gøre sig bevidst om sine læsepræferencer.

Eleverne inviteres til en anderledes læsestund, hvor man slukker lyset, og alle bruger lommelygter som læselys. Find et egnet rum på skolen, hvor der kan blive mørkt.

Læse behageligt

Tidsforbrug: 15 minutter +

Hvor: I klasseværelset, på skolebiblioteket, i gymnastiksalen el.lign.

Udstyr: Bøger, puder, tæpper osv.

Mål: At skabe en anderledes, fælles oplevelse og gøre sig bevidst om sine læsepræferencer.

Alle eleverne får besked om at sætte sig så behageligt som muligt. Brug forhåndenværende udstyr, eller lad eleverne tage noget med: puder, tæpper, noget at drikke, snacks el.lign. Gymnastiksalen kan være et godt alternativ, fordi der ofte er bløde måtter at ligge på. Bliv enige om lysstyrken i rummet.

Læse ubehageligt

Tidsforbrug: 15 minutter +

Hvor: I klasseværelset, på skolebiblioteket, i gymnastiksalen el. lign.

Udstyr: Bog.

Mål: At skabe en anderledes, fælles oplevelse, og gøre sig bevidst om sine læsepræferencer.

Denne læsestund bliver det modsatte af at læse behageligt. Eleverne skal mærke efter i kroppen hvordan det er at læse, mens man sidder ubehageligt, og dermed få erfaringer med sine egne læsepræferencer. Denne øvelse handler mest om bevidstgørelse, så samtalen bagefter er vigtig. Eleverne kan sidde på gulvet, finde en ubehagelig stilling på stolen, stå på hovedet, mens de læser osv. Her er det elevernes fantasi, der styrer.

Trask og læs

Tidsforbrug: 15-30 minutter.

Hvor: Valgfrit.

Udstyr: Bog.

Mål: Få en fælles læseoplevelse.

Foto: Julia Marie Naglestad

Man læser, mens man trasker. Gennemføres gerne to og to, hvor den ene læser, og den anden lytter. Aktiviteten kan eventuelt kombineres med at bruge samtalekort i stedet for at læse højt (Trask og snak).

Læs med musik

Tidsforbrug: 15 minutter +

Hvor: I klasseværelset, på skolebiblioteket el. lign.

Udstyr: Bøger, højttalere/anlæg, musik.

Mål: At skabe en anderledes, fælles oplevelse, og gøre sig bevidst om sine læsepræferencer.

Elever har forskellige præferencer i forhold til lyd, mens de læser. I denne aktivitet skal alle prøve at høre musik, mens de læser. Eleverne kan enten lytte individuelt, eller I kan spille på en højttaler, så alle hører den samme musik. Denne aktivitet kan gentages mange gange, måske med forskellig musik. Prøv både med klassisk musik og metal. Lad bagefter eleverne diskutere, hvordan det føltes. Refleksion er vigtig efter denne aktivitet.

Mini-langlæsning

Tidsforbrug: 40-60 minutter.

Hvor: Valgfrit, med fokus på at det skal være behageligt.

Udstyr: Bøger og evt. puder, tæpper osv.

Mål: Træne læsekondition og give mulighed for virkelig god læsere.

Man sætter tid af til en længere læsestund. Eleverne finder en komfortabel stilling og dykker ned i bogen. Læreren bruger en tidtager, så eleverne slipper for at følge med på tiden. Brug forhåndenværende udstyr, eller lad eleverne tage noget med: puder, tæpper, noget at drikke, snacks el.lign. Eleverne kan evt. komme med forslag og ønsker.

Læs for andre

Tidsforbrug: 1-2 skoletimer, + elevernes forberedelsestid.

Hvor: På skolen, ældrecenter, børnehave eller lignende.

Udstyr: Bøger.

Mål: Skabe en fælles læseoplevelse med andre end klassen.

Lad eleverne læse højt for andre, yngre klasser, plejehjem, forældre eller i en børnehave. Lad eleverne selv vælge tekst. Dette kan gennemføres i grupper eller for en større forsamling, men det bør føles trygt for eleverne at gøre det. Eleverne må gerne få tid til at forberede sig, så de kender teksten godt.

Læsebingo

Tidsforbrug: Sæt en passende frist for eleverne, så alle har mulighed for at gennemføre i hvert fald en række på bingopladen. 2-3 uger plejer at være nok.

Hvor: På skolen og hjemme.

Udstyr: En læsebingoplade til hver. For eksempel den, der er lavet af Bibliotekernes

Sprog- og Læsespor: <https://www.laesesportet.dk/laesebingo> eller denne fra Alinea (gratis):

<https://www.alinea.dk/dansk/artikel/gratis-aktivitet-laesebingo>

Klassen kan også lave sin egen bingoplade.

Mål: Skabe variation og motivation i læsningen.

En læsebingo er en bingoplade med forskellige læseopgaver. Eksempler kan være at læse i et træ eller i en bus. Individuelt vil dette være en aktivitet, som vil foregå som supplement til andre læseaktiviteter. Man kan også vælge at udføre nogle af opgaverne sammen, så hele klassen kan krydse af i et felt samtidig.

Forældrene kan også inkluderes, enten ved at de får sin egen voksen-bingo, eller ved at nogle af elevernes opgaver skal udføres sammen med en voksen.

Lydbog

Tidsforbrug: 15 minutter +

Hvor: I klasseværelset eller andet egnet sted.

Udstyr: Mobil/tablet, lydbogstjeneste og hovedtelefoner/højttaler.

Mål: Inkludere alle i læsningen, tilgængeliggøre historierne og skabe variation i læsningen.

Lyttelæsning er altid et alternativ til almindelig stillelæsning, både for elever med læsevanskeligheder, men også for elever, der har behov for afveksling. Klassen kan også høre lydbog sammen, men så er det vigtigt, at det er en bog, som eleverne selv ønsker at lytte til.

Høytlesning

Tidsforbrug: 15 minutter +

Hvor: I klasseværelset eller andet egnet sted.

Udstyr: Bog, som eleverne har været med til at vælge.

Mål: At skabe en fælles læseoplevelse.

Lærer, bibliotekar eller (måske ældre) medelever læser højt for klassen. Bogen er valgt specifikt til/af lytterne. Varigheden kan variere, og man kan vælge at læse uddrag eller hele bogen, i løbet af en periode.

BogSnak

Tidsforbrug: 15-30 minutter + forberedelsestid for den der skal holde BogSnak'en.

Hvor: I klasseværelset eller andet egnet sted.

Udstyr: Skærm og færdig Powerpoint, hvis man ønsker at bruge det.

Mål: Skabe læseinspiration og oplyse om forskellige typer bøger.

Bibliotekaren, læreren eller en (ældre) elev holder BogSnak for klassen ved at fortælle om en eller flere bøger, vedkommende har læst og ønsker at anbefale for målgruppen. Målet er at inspirere andre til at læse bogen. Bøgerne bliver præsenteret én ad gangen og bliver måske sendt rundt i klassen, så eleverne kan se nærmere på dem. I en BogSnak fortæller man lidt om bogens indhold uden at spoile, samt sin egen læseoplevelse med bogen. Man snakker kun et par minutter om hver bog. Man skal ikke præsentere en analyse af bogen, kun inspirere.

Man kan godt bruge digitale hjælpemidler til at vise forsiden og evt. illustrationer. Man kan også læse et afsnit højt. Bogsnak'en foregår på skolebiblioteket, i klasseværelset eller andet egnet sted. Man præsenterer 1-6 bøger, alt efter hvor meget tid man vil bruge.

METODER FOR AT FORMIDLE BØGER

Når man skal formidle en bog, gælder det om at fange læserens interesse med så få ord som muligt. Hvad du vælger at sige, og hvordan du vælger at gøre det, bør være tilpasset dit publikum. Tænk godt igennem, hvem du taler til, og hvad der kan interessere dem.

- Beskriv følelsen og stemningen i bogen. Er den uhyggelig, sød eller spændende?
- Giv et kort sammendrag, uden at afsløre for meget. Forkusér på det vigtigste og det mest fængende.
- Læs et spændende uddrag fra bogen (det er smart at øve lidt på forhånd).
- Vis en video, hvor forfatteren eller en formidler fortæller om bogen. Online kan man finde bog-trailere og andre små film, der formidler bogen, for eksempel på forlagets hjemmesider eller på youtube.
- Vis selve bogen. Se på forsiden sammen og eventuelle illustrationer.
- Tal om bøger, der minder om denne, har samme tema, følelse eller stemning.

BogCafé

Tidsforbrug: 1 skoletime + forarbejde.

Hvor: Skolebiblioteket eller et andet egnet rum med plads til caféborde og udstillinger.

Udstyr: Et godt udvalg af bøger i forskellige genrer.

Kopioriginaler: Menuer, bordskilte og spisebrikker (menuerne er oversat til dansk, PDF kan downloades gratis).

Mål: Få inspiration og gøre sig bevidst om sine læsepræferencer. Opdage nye bøger og få en fælles læseoplevelse.

Forberedelser:

Find et godt udvalg af bøger frem i de forskellige genrer, der skal præsenteres. 6-8 bøger per genre. Inden for hver genre bør bøgerne repræsentere forskellige læseniveauer, tilpasset de elever, der skal deltage. Der bør også være fagbøger med tema, som passer til genrene.

Arrangér rummet med gruppeborde, med plads til 4-5 elever pr. bord, og bøger og genreskilte midt på bordet. Et bord til hver genre. For at skabe en caféfølelse kan der være dug og blomster på bordene. Man skriver spisebrikkerne ud og 'dækker' bordet.

Tip: Hvis man vil forlænge cafeen eller gøre lidt mere ud af oplevelsen, kan man også servere lidt at spise og drikke. Det kan passe at gøre det i starten, som en pause midt i forløbet eller helt til slut.

Gennemførelse:

- Eleverne ønskes velkommen og får uddelt en menu. De kigger på udvalget og får lov til at vælge et bord (en genre). De får mulighed for at kigge lidt på bøgerne og vælge en, før uret starter.
- Sæt en tidtager på 5 minutter til at læse bogen.
- Derefter udfylder de en side ud i menuen, 'Forret'.
- For at få mulighed for at dele oplevelsen sættes der nu 5 minutter af til en caféesamtale på hvert bord. Alle fortæller kort om sin bog.
- Nu får eleverne mulighed for at skifte bord, og prøvesmage en anden genre ('hovedret').
- Punkterne gentages, så man også får en 'dessert'

Speed-date en bog

Tidsforbrug: 1 skoletime + forarbejde.

Hvor: Skolebiblioteket eller et andet egnet rum med plads til caféborde og udstillinger.

Udstyr: Et godt udvalg af bøger i forskellige genrer.

Kopioriginaler: Menuer og bordskilte.

Mål: Få inspiration og gøre sig bevidst om sine læsepræferencer. Opdage nye bøger, og få en fælles læseoplevelse.

Speed-date er et alternativ til BogCafé, og gennemføres på samme måde. Dette egner sig nok bedst i udskoling.

Forberedelse:

Find et godt udvalg af bøger frem i de forskellige genrer, der skal præsenteres. 6-8 bøger pr. genre. Der bør være 4-5 siddepladser pr. bord. Bordskiltene placeres midt på hvert bord, sammen med bøgerne.

Gennemførelse:

- Eleverne får uddelt en Speeddate-menu og vælger, hvilken genre de vil begynde med.
- Eleverne finder deres bord, ser på udvalget og vælger en bog.
- Sæt en tidtager på 5-10 minutter til at læse bogen.
- Derefter udfylder de vurderingen i menuen.
- Vurdér, om eleverne skal få lov til at fortælle om deres bog til de andre ved bordet, eller om I vil gennemføre en omgang med interviewkort.
- Gentag punkterne, til timen er færdig

Læseorientering

Tidsforbrug: 30-60 minutter + forarbejde.

Hvor: Udendørs.

Udstyr: Kort og poster, afhængigt af hvilke opgaver I vælger.

Mål: Opdage nye bøger og bruge fantasien.

Læseorientering arrangeres som stjerneorientering eller almindelig orientering, men hver post har opgaver relateret til læsning og litteratur. Denne aktivitet kræver lidt forarbejde og kreativitet fra lærerens side.

Forslag til opgaver:

- Brug billeder af bogforsider, som passer til elevernes klassetrin, men fjern titlen. Eleverne skal finde rigtig tittel eller alternativt lave sin egen tittel.
- Tag korte uddrag fra bøger, eleverne har læst på det sidste. Lad eleverne gætte, hvilken bog det er. Giv gerne tre svarmuligheder.
- Koble bog med forfatter. Giv eleverne svaralternativer.
- Gæt handlingen: Eleverne får et billede af forsiden og skal gætte, hvad bogen handler om.
- Gæt en genre: Eleverne får et billede af forsiden og skal gætte, hvilken genre det er.
- Brug en af illustrationerne fra bogen. Eleverne skal finde ud af hvilken bog den er fra.
- Kombinér flere af opgaverne, og hav forskellig opgave på hver post.

Læsestafet

Tidsforbrug: 30-60 minutter + forarbejde.

Hvor: Udendørs.

Udstyr: Afhængig af hvilke opgaver I vælger.

Mål: Opdage nye bøger og bruge fantasien.

Denne aktivitet kræver lidt forarbejde og kreativitet fra lærerens side. Lav forskellige opgaver relateret til læsning og litteratur.

Forslag til opgaver:

- Kobling af forside og tittel: Billeder af forsider og tittel er klippet op. Disse skal kobles sammen.
- Læg teksten i den rigtige rækkefølge: Klip et uddrag fra en bog op i strimler. Elevernes opgave er at lægge dem i den rigtige rækkefølge.
- Byg det højeste bogtårn. Brug kasserede og gamle bøger fra skolebiblioteket.
- Balancer en bog på hovedet mens I løber. Brug gamle og kasserede bøger.
- Print forskellige forsider ud. Eleverne skal derefter sortere dem efter den rigtige genre. Genren kan stå på lapper på bagsiden. Eleverne tager én forside ad gangen og lægger den under den rigtige genre.

Den store læsedag

Tidsforbrug: En hel skoledag + forberedelsestid.

Hvor: Inde/udendørs på skolen.

Udstyr: Afhængigt af hvilke aktiviteter I vælger.

Mål: Skabe et fællesskab for læsning. Øget læsemotivation.

Arranger 'Den store læsedag'. Alle kan få lov til at tage dyner, puder, hængekøjer og lignende med, og man bruger hele dagen på læseaktiviteter, som blandt andet mini-langlæsning og højtælæsning, kombineret med andre læseaktiviteter som afbræk i løbet af dagen. Man kan involvere hele skolen.

Tilpasning: For at tilpasse dagen både til elever, som ønsker tid til at forsvinde ind i deres bog, men også til de elever, der har behov for jævnlige variationer, kan det være fint at give eleverne mulighed for at melde sig på forskellige grupper, baseret på læse-udholdenhed. Aktivitetsindholdet kan således varieres fra gruppe til gruppe med udgangspunkt i læsekrydderier fra dette hæfte.

Forslag til timeplan for 'Den store læsedag' (med udgangspunkt i pilotskolens skema):

Klokkeslæt	Aktivitet	Sted
08:50-09:30	Ønsker velkommen. Fortæller om planen for dagen. BogSnak (skolebibliotekar) og låne bøger til dagen.	Skolebiblioteket
09:30-10:50	Mini-langlæsning, hvor eleverne får liv til at indrette sig sådan at de oplever læsere. Mulighed for afbræk med aktiviteter fra dette hæfte.	Klasseværelse, bibliotek, skolegård, kantine el.lign.
Madpause	Højtælæsning (lærer)	Klasseværelset
11:20-12:30	Læseløb	Rundt omkring på skolen
12:30-12:50	Pause	
12:50-14:15	Mini-langlæsning med servering af frugt eller lignende	Klasseværelse, bibliotek, skolegård, kantine el.lign.
14:15-14:50	Afslutning, opsummering og refleksioner over dagens forløb. Eleverne noterer i logbog og opdaterer læsebarometeret.	Skolebiblioteket, Klasseværelset

DELEAKTIVITETER

Elevstyret BogSnak

Tidsforbrug: 5-10 minutter + forberedelsestid.

Hvor: I klasseværelset eller på skolebiblioteket.

Udstyr: Elevens valg.

Mål: At skabe en fælles læseoplevelse og udvikle et sprog for litterære samtaler.

Eleverne kan gennemføre BogSnak for hinanden, enten i grupper eller for klassen. Dette kan være en opgave, som eleverne gennemfører når de er færdige med en bog eller ønsker at anbefale en bog. Eleverne bør få tid til at forberede sig til deres BogSnak, og have mulighed for at bruge digitale hjælpemidler, hvis de vil.

Punkter, der kan præsenteres i BokgSnak'en:

- Beskriv følelsen og stemningen i bogen. Er den uhyggelig, sød eller spændende?
- Giv et kort sammendrag uden at afsløre for meget. Forkusér på det vigtigste og det mest fængende.
- Læs et spændende uddrag fra bogen (det er smart at øve lidt på forhånd).
- Vis en video, hvor forfatteren eller en formidler fortæller om bogen. Online kan man finde bogtrailere og andre små film, der formidler bogen, for eksempel på forlagets hjemmesider eller på YouTube.
- Vis selve bogen. Se på forsiden sammen og eventuelle illustrationer.
- Tal om bøger, der minder om denne, har samme tema, følelse eller stemning.

Fælles bogsamtale

Tidsforbrug: 5 minutter +

Hvor: I klasseværelset.

Udstyr: Bøgerne.

Mål: At skabe en fælles læseoplevelse og udvikle et sprog for litterære samtaler.

Med jævne mellemrum kan man gennemføre en fælles bogsamtale i klasseværelset. Dette er en åben samtale, hvor eleverne kan fortælle kort om den bog, de læser, eller en bog, de ønsker at anbefale til deres medelever. Samtalen kan gennemføres i hele klassen eller i grupper. Læreren kan bidrage med spørgsmål eller lade klassen styre diskussionen selv. Læreren kan også komme med anbefalinger.

Læsecirkel

Tidsforbrug: 15 minutter.

Hvor: I klasseværelset.

Udstyr: Fælles bog.

Mål: At skabe en fælles læseoplevelse og udvikle et sprog for litterære samtaler.

Læsecirkel minder meget om bogsamtale. Forskellen er, at man i en læsecirkel taler om en bog, som alle har læst. En måde at gøre det på er at vælge en bog, som mange har læst, og derefter vælge et tidspunkt for læsecirklen, der ligger lidt fremover i tid, så resten af eleverne får læst bogen. I en læsecirkel bør der være en ordstyrer/samtaleleder.

Delestolen

Tidsforbrug: 3-15 minutter.

Hvor: I klasseværelset.

Udstyr: En stol. Måske en lidt speciel stol, evt. dekoreret.

Mal: At udvikle et sprog for litterære samtaler og give/få inspiration.

Hav en lidt speciel stol i klasseværelset. Hæng en liste op, som eleverne kan skrive sig på, når der er noget de har lyst til at fortælle om. Det kan være, at de vil give sine medelever et godt tip til læsestunden, at de har en bog-anbefaling, ønsker at læse et afsnit højt eller noget andet læserelateret. Eleverne bestemmer selv hvad der er værd at dele. Når det er elevens tur, tager eleven plads i stolen og fortæller. De andre elever kan stille spørgsmål. Aftal på forhånd, hvor ofte eleverne kan bruge stolen.

Interviewkort

Tidsforbrug: 5-15 minutter.

Hvor: I klasseværelset.

Udstyr: Printede interviewkort, et til hvert par.

Mål: At udvikle et sprog for litterære samtaler og give/få inspiration.

Interviewkort eller diskussionskort er små kort med enkle, generelle spørgsmål, som benyttes for at få en litterær samtale i gang, om de bøger, som eleverne læser for tiden. Eleverne kan sidde sammen to og to eller i en lille gruppe. De kan også gøre det, mens de går rundt i klasseværelset eller et andet sted (Walk and talk). Aktiviteten kan begrænses ved, at det stopper, når man har interviewet en elev, eller man kan bytte medelev undervejs, så man får interviewet flere. Eleverne kan godt finde på deres egne spørgsmål, eller I kan bruge de interviewkort, der følger med dette hæfte.

Interviewkort

1. Hvad fik deg til at vælge denne bog?
2. Kan du fortælle kort, hvad bogen handler om?
3. Hvad kan du sige om hovedpersonen?
4. Hvad kan du sige om det sted, handlingen foregår?
5. Hvilken type bog er det?
6. Hvilken følelse får du, når du læser bogen?
7. Hvad gør at du vil (eller ikke vil) anbefale denne bog til andre?
8. Ligner den en anden bog, du har læst?
Hvilken og hvordan ligner den?

Mimeleg

Tidsforbrug: 5-15 minutter.

Hvor: I klasseværelset.

Udstyr: Eventuelt noget at tegne på/med.

Mål: At udvikle et sprog for litterære samtaler, og give/få inspiration.

Gå sammen to og to eller i mindre grupper. Opgaven er at forklare hvad bogen handler om, uden at tale eller skrive. Eleverne må gerne mime, tegne, pege osv.

Læseflipflop

Tidsforbrug: Det vil tage lidt tid den første gang, når eleverne skal folde deres flipflop. Men den kan bruges flere gange, så derefter tager aktiviteten 5-15 minutter.

Hvor: I klasseværelset.

Udstyr: Noget at skrive med.

Print: Eventuelt Læseflipflop.

Mål: At udvikle et sprog for litterære samtaler og give/få inspiration.

Lad eleverne lave en flipflop. I kan enten lave den selv eller bruge den kopioriginal der kan downloades samme sted som hæftet her (laeselyst.nu). Inderst i flipfloppen skriver eleverne nogle spørgsmål, som de ønsker at stille til sine medelever om deres bøger. Eksempler på spørgsmål kan være: Kan du beskrive hovedpersonen i bogen? Hvilken genre er bogen? Er der meget kysseri i bogen? Osv. Lad eleverne bruge fantasien. Når flipfloppen er færdig, går eleverne rundt i klasseværelset, og flipper sammen to og to. Dette kan være en fin pauseaktivitet ved længere læsestunder.

Læs og gæt

Tidsforbrug: 7-10 minutter.

Hvor: I klasseværelset.

Udstyr: Bog.

Mål: At dele en læseoplevelse, og bruge fantasien.

Eleverne går sammen to og to eller i mindre grupper. En elev læser højt fra sin bog i ca. 5 minutter mens de andre elever i gruppen lytter. Derefter skal de andre elever gætte, hvad bogen handler om, og hvad der sker i den videre handling.

Læs og tegn

Tidsforbrug: 5-15 minutter.

Hvor: I klasseværelset.

Udstyr: Bog og noget at tegne på/med.

Mål: At dele en læseoplevelse, og bruge fantasien.

Eleverne går sammen to og to, i mindre grupper eller aktiviteten gennemføres med hele klassen. En elev eller læreren læser højt fra sin bog. De andre i gruppen tegner, mens de lytter. Opgaven kan være at tegne det, de hører, tegne bogens stemning eller lignende.

Lav en udstilling

Tidsforbrug: 30 minutter.

Hvor: I klasseværelset eller på skolebiblioteket.

Udstyr: Bøger og borde eller lignende til udstillingen.

Mål: At dele en læseoplevelse, og give/få inspiration.

Eleverne vælger bøger ud, som de godt kan lide, og laver en udstilling med dem. Aftal hvor mange bøger hver elev kan udstille.

Alternativt kan man have en løbende udstilling i klasseværelset, hvor bøger, der er blevet læst færdig af en elev, kan stå til inspiration for de andre elever.

Tips til udstilling:

- Lav en plakat, der forklarer, hvem der har lavet udstillingen, og om udstillingen har et tema. For eksempel '7. klasse anbefaler krimier'.
- Sørg for, at bøgerne står godt, med forsiden synlig.
- Find et område, der er godt egnet til udstillinger.
- Samarbejd med skolebibliotekaren om udstillinger på skolebiblioteket.

NÅR BOGEN ER LÆST FÆRDIG

Stjernevæg

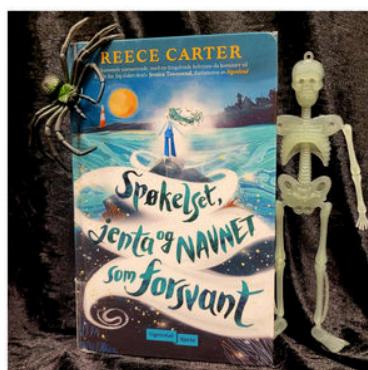
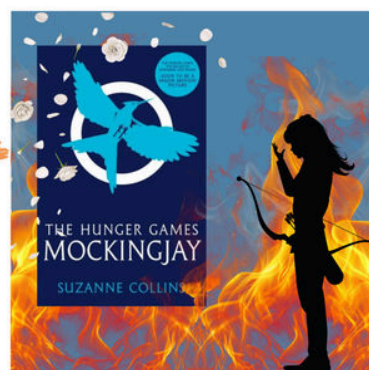
I klasseværelset hænger man plakater op med billeder af bogforsider, som eleverne anbefaler. Når en elev har læst en bog færdig, klistrer eleven stjerner på plakaten; 1-5 stjerner, hvor 1 stjerne betyder at man ikke kunne lide bogen, og 5 stjerner betyder at man elskede bogen.

Denne aktivitet egner sig til bøger, der bliver populære hos mange i en klasse

#Bookbento

Bookbento er et fænomen på Instagram, som går ud på at lave et billede af en bog, omgivet af rekvisitter med tilknytning til bogen. Det kan være noget, som repræsenterer handlingen, hovedpersonen, temaet eller stemninger i bogen. Man kan tage billeder af fysiske rekvisitter eller lave digitale collager. Eleverne kan arbejde alene eller i grupper, printe deres billede og hænge de op i klasseværelset eller på skolebiblioteket. Hvis skolen har en fælles konto på Instagram eller en hjemmeside, kan billederne også deles der.

Bog-trailer

Eleverne laver en kort videopræsentation på under et minut, hvor de fortæller om en bog, de godt kan lide. Eleverne arbejder individuelt eller i små grupper. I en bogtrailer kombineres tekst, foto, tale og musik. Eleverne vælger små højdepunkter ud og undgår at spoile slutningen. Filmen kan derefter vises for klassen.

INSPIRATION

På YouTube findes der mange bogtrailere for forskellige aldersgrupper, som kan bruges som inspiration til at lave egne bogtrailere.

Bogcollage

Lad eleverne lave en collage, der præsenterer bogens indhold, stemning og den følelse, eleven fik af bogen. Collagen kan laves med klippe-klistre-teknik eller digitalt. Collagen bør indeholde bogens titel og forfatterens navn. Den kan også indeholde ord fra bogen eller ord, der beskriver bogen.

Tegn til bogen

Hvis nogle af eleverne er glade for at tegne, er dette en fin aktivitet.

Her er nogle ideer til opgaver, eleverne kan få:

- Tegn en ny forside til bogen.
- Tegn nogle af karaktererne i bogen, sådan som du forestiller dig at de ser ud.
- Lav et kort over bogens verden.
- Tegn steder eller bygninger, som er beskrevet i bogen.
- Illustrér scener fra bogen.
- Tegn kæledyr eller andre dyr fra bogen.
- Lav en tegning med farver, der beskriver stemningen eller følelsen i bogen.

Lav bogmærker

Der er altid behov for bogmærker i en stillelæsningsperiode. Eleverne kan lave deres egne. Involver gerne lærere i estetske fag.

BogCafé

«Lysten til at læse er ikke født i et barn.
Den er plantet af forældre og lærere.»

James Joseph Trinkle (2020)